

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ

ДИСЦИПЛІНИ

ДИДАКТИКА

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень*
Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність АЗ Початкова освіта

Спеціалізація _____
за наявності

Галузь знань А Освіта
шифр і назва

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 25 серпня 2025 р.

м. Коломия – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дидактика
Викладач (-і)	Поясик Оксана Іванівна
Контактний телефон викладача	0663630982
E-mail викладача	oksana/poiasyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php/developer/course/view/672
Консультації	Вівторок 15.20
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальний курс «Дидактика» входить до загальної системи психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів у вищих закладах освіти. Він є джерелом здобуття знань про теоретичні основи процесу навчання; традиційні та інноваційні форми організації навчального процесу; типологію уроків та їх структуру; вимоги до сучасного уроку в початковій школі; різні підходи до мотивації навчальної діяльності школярів та шляхи, форми, методи оптимізації навчального процесу в початковій школі, поглиблення у студентів педагогічної ерудиції та збагачення їх духовності, розширення професійного кругозору.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою викладання навчальної дисципліни «Дидактика» розкрити теоретико-практичні основи дидактики як науки про організацію навчального процесу з учнями молодшого шкільного віку; сформувати у студентів відповідні професійні уміння та навички, навчити використовувати їх у своїй майбутній практичній діяльності. Цілі курсу: - формування у студентів цілісної системи знань про організацію та здійснення навчально-вихованого процесу в сучасній школі; - вироблення у майбутніх педагогів, на основі засвоєного матеріалу, комплексу педагогічних умінь та навичок відповідно до потреб початкової школи; - комплексна підготовка студентів до практичної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах; розвиток фахової компетентності вчителя початкових класів.	
4. Компетентності	
ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК-4. Здатність працювати в команді. ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційнокомунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовнолітературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти і використання методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

5. Результати навчання

РН-6. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми..

РН-7 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання

РН 10 Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами

РН 12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

РН-17 Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів не доброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
Лекції		30		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		34		
самостійна робота		116		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
III	A3 «Початкова освіта»	II	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Змістовий модуль 1. Предмет та актуальні проблеми дидактики початкової освіти Тема 1. Предмет і завдання дидактики.		4	2	12
Тема 2. Закономірності, принципи і правила навчання.		2	2	10
Тема 3. Методи, прийоми і засоби навчання.		4	4	16
Тема 4. Види навчання.		2	2	10
Тема 5. Зміст початкової освіти.		2	4	12
Змістовий модуль 2. Організація та контроль освітнього процесу в початковій школі Тема 6. Форми організації навчального процесу.		2	2	8
Тема 7. Типи і структура уроку.		2	4	8
Тема 8. Особливості організації навчального процесу у малочисельній школі.		2	2	8
Тема 9. Мотивація навчальної діяльності учнів початкових класів		2	2	8
Тема 10. Диференціація та індивідуалізація навчання в школі.		2	2	8
Тема 11. Самостійна навчально- пізнавальна діяльність учнів.		2	2	8
Тема 12. Організація навчального процесу з обдарованими дітьми.		2	2	8
Тема 13. Контроль та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів.		2	4	8
ЗАГ.		30	34	116
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених кафедрою критеріїв оцінювання, за національною шкалою: відмінно, задовільно, незадовільно. Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «F», «Fx», «F»), Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, студент отримує 50 балів за екзамен, 40 балів на практичних заняттях, 10 балів за самостійну роботу, включаючи 5 балів за наукову діяльність, участь у конференціях, публікація статей, навчання в онлайн-курсах. включаючи 5 балів за наукову діяльність, участь у конференціях, публікація статей, навчання в онлайн-курсах.
Вимоги до письмових робіт	Письмова робота виконується у формі тестових завдань з вибором правильної відповіді
Семінарські заняття	На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться до журналу занять навчальної групи. Одержані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при визначенні підсумкової оцінки (рейтингу) з даної навчальної дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, заліку), якщо він виконав 50% видів робіт, передбачених її програмою. Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Якщо не склав 2 талон, то має можливість скласти за талоном 3 при комісії. Якщо не виконав вимоги підсумкового контролю, то йому рекомендовано процедуру повторного вивчення навчальної дисципліни згідно Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf
Підсумковий контроль	Форма контролю екзамен

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність:

Здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника URL: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять

Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але самостійно опрацьовується з платформи дистанційного навчання. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування додаткових балів з тем навчальної дисципліни за сертифікати з курсів підвищення кваліфікації, які рекомендовані на платформах EdEra, Prometeus, Coursera

8. Рекомендована література

Базова

1. Барбашова І. Дидактика : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і оновлене. Мелітополь : Видавничий дім Мелітопольської міської друкарні, 2022. 237 с. URL: <https://dspace.bdpi.org.ua/items/8e3724e6-089c-4e74-b45e-652782bdf23e>
2. Березюк О.С., Власенко О.М. Дидактика : теорія і практика : навч.-метод. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с. URL: <http://surl.li/uxvnyj>
3. Бондар В. І. Дидактика : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ Либідь, 2005. 264 с.
4. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
5. Дидактика : теорія і практика / за наук. ред. Г.О. Васьківської. Київ : Педагогічна думка, 2018. 164 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718540/1/DTiP%202018-1.pdf>
6. Кузьмінський А. І., Омеляненко С.В. Технологія і техніка шкільного уроку : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 335 с.
7. Кірик М., Данилова Л. Нова українська школа : організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Львів : Світ, 2019. 136 с. URL: <http://surl.li/vidqsy>
8. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
9. Нова українська школа: поради для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSHporadnyk-dlya-vchytelya.pdf>
10. Практикум з педагогіки / за заг. ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во Житомир. держ. ун-т, 2017. 546 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/196239021.pdf>
11. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 670 с.
12. Малафій І. В. Дидактика : навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 398 с.
13. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. 5-те вид., доповн. і перероб. Київ, 2007. 656 с.
14. альчевський С. С. Педагогіка : навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Каравела, 2012. 496 с.
15. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підруч. Київ: Грамота, 2012. 504 с.
14. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. закл. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2012. 232 с.
15. Чайка В. М. Основи дидактики: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академвидав, 2011. 240 с.
16. Червінська І. Б., Никорак Н.Ю. Дидактика початкової школи : практичний курс : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2013. 200 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://data.rada.gov.ua/laws/show/1556-VII#Text>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка у запитаннях і відповідях : навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 311 с.
4. Лаппо В. В., Поясик О. І., Русакова О. В., Чепіль М. В. Підготовка майбутніх вчителів до інтеграції гуцульської етнокультури в освітній процес початкової школи: монографія / за літ. ред. Г. М. Волошук. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 316 с.
5. Поясик О. І. Майстерність учителя в умовах Нової української школи: упровадження інтерактивних технологій навчання. *Освітні обрії*. 2024. №1(58). С. 46-49. <https://lib-repo.pnu.edu.ua/handle/123456789/22125>
6. Поясик О. І. Особистісно орієнтоване навчання як запорука розвитку особистості школяра. *Pedagogy and Psychology*. 2015. № 3(19).- С. 55-59 URL: <https://lib-repo.pnu.edu.ua/handle/123456789/7801>
7. Поясик О. І. Синдром професійного вигорання вчителів. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2021 рік «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 5–9 квітня 2022 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2022. С. 164-167.*
8. Поясик О. Підготовка майбутніх учителів до гуманізації освітнього процесу.

Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 5–9 квітня 2023 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023 URL:

<https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2023/10/2023-tezy-vyk-1.pdf>

9. Поясик О. Розвиток інтелектуальної обдарованості молодших школярів. *Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами: збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю*(м. Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 27 квітня 2023 р.) / редкол.: О. Демченко, Н. Олійник, Н. Комарівська, Л. Любчак, А. Кушнір, К. Колеснік, І. Карук ; за заг. ред. О.П. Демченко. Вінниця, 2023. Вип. 5. 341 с. (С. 275-278) URL:

https://drive.google.com/file/d/1Py4HcY8X0zuG_QMz55kPO7_zn4BuhYw1/view

10. Омелянєнко С. В. Педагогіка: тестові завдання: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 391 с.

11. Островерхова Н. М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології. Київ: ІНКОС, 2003. 352 с.

12. Якса Н. В. Основи педагогічних знань : навч. посіб. Київ: Знання, 2007. 358 с.

Викладач доцент, к.п.н. Оксана ПОЯСИК